

УДК 316:001.89

ФАКТОРИ МОТИВАЦІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ УКРАЇНИ ДО НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Старший науковий співробітник М.О. Єлісеєва
ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Ключові слова: мотивація молодих учених до наукової діяльності, науково-освітня сфера, моніторинг якісного та кількісного складу молодих вчених, рада молодих вчених ДВНЗ ПДАБА.

Маємо констатувати той факт, що рік від року за несприятливої соціально-економічної ситуації у країні все більшим стає відтік талановитих висококваліфікованих вчених із науково-освітньої сфери до інших більш фінансово-привабливих сфер діяльності або загалом за кордон. При цьому нові наукові кадри майже не приходять. Так, за даними членів Ради молодих вчених при Міністерстві освіти і науки Ю. Кращенко, І. Дегтярьової, А. Толстанової, А. Пелехатого, С. Попова, К. Коваль [1] протягом 2012-2015 років чисельність молодих вчених України, що працюють у ВНЗ зменшилась на 22 %. Такою ж є тенденція у ДВНЗ «Придніпровській державній академії будівництва та архітектури». За результатами проведених радою молодих вчених ДВНЗ ПДАБА моніторингових якісного та кількісного складу молодих учених Академії у 2012-2015 рр. виявлено, що їх кількість скоротилась на 25 %. Продивитись динаміку спаду кількості молодих науковців у ДВНЗ ПДАБА та динаміку підвищення їх кваліфікації можна на діаграмі, що наведена на рис. 1. Більш детально ознайомитися із результатами даного моніторингу 2015 року можна у роботі [2].

Проте загальновідомо, що рушійною силою прогресу будь-якої держави є молодь. Ми маємо зберігати та примножувати науковий потенціал вузів та держави в цілому. Адже, вони – це майбутнє держави, запорука її розвитку та прогресу, тим більш у нинішній скрутний час.

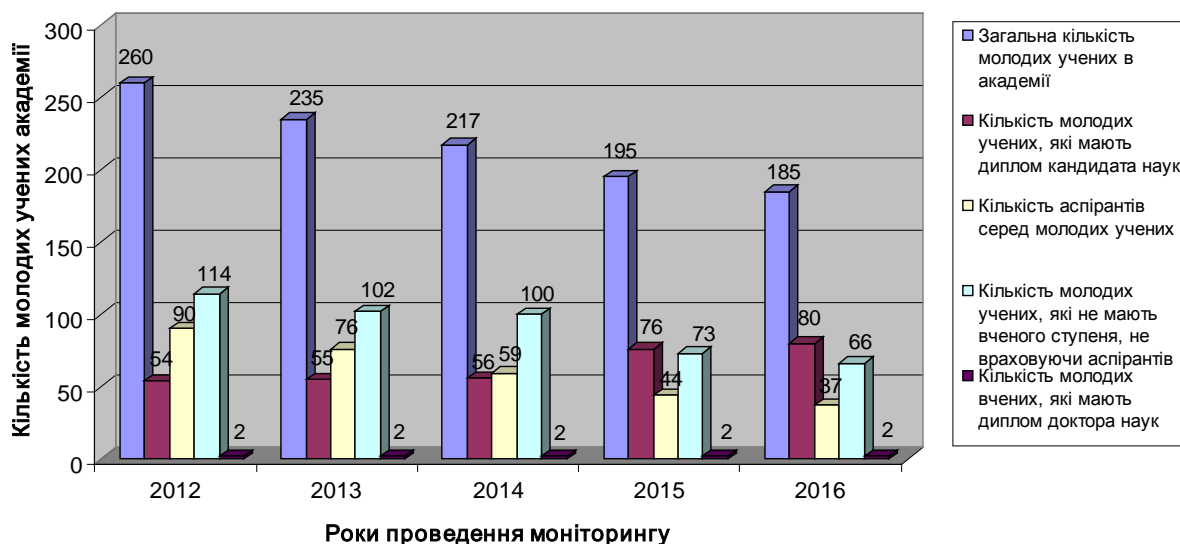

Рисунок 1 – Чисельність молодих учених ДВНЗ ПДАБА за останні 5 років

Головною проблемою негативної динаміки зниження мотивації молоді до занять наукою є по-перше низький рівень матеріальної забезпеченості вчених (низька заробітна плата та брак фінансування наукових досліджень, відсутність сучасно

обладнаних наукових лабораторій у вузах), а по-друге невпинне падіння авторитету та престижу професії «вчений» та «викладач» серед українського суспільства.

Велику роль у вирішенні цієї проблеми відіграє держава та її орієнтир роботи науково-освітньої сфери. Підтримка держави може проявлятися у соціальній рекламі щодо важливості та великого значення науки та її працівників для суспільства; формування позитивного образу науковця; запровадження різноманітних премій, грантів, стипендій для молодих вчених; соціальний захист та підтримка молодих науковців через надання житла та ін. можливостей; безкоштовна допомога у постійному підвищенні кваліфікації молодого науковця та набуттю ним нових компетенцій і навичок через підвищення знань іноземної мови, розвиток лідерських навичок, освоєння сучасних інформаційних технологій, основ проектного менеджменту та ін.

Висока відповідальність за пробудження цікавості та бажання займатися наукою лежить і на самому суспільстві через роботу діючих активних громадських організацій, діяльність яких була б направлена на популяризацію науки серед молоді як перспективного заняття, що може стати в майбутньому їх професією. Останнім часом більшої популярності та прийняття молоддю набирає саме неформальне навчання в дружній атмосфері однодумців без вікових, соціальних, гендерних та інших обмежень. Все більш ефективними способами розповсюдження знань є проведення різноманітних тренінгів, наукових пікніків, виїзних семінарів та ін. Власний досвід роботи у одній такій організації із проведенням різноманітних наукових заходів, розкритий у роботі [3].

Крім, зовнішніх факторів, стимулюючих молодь до наукової професії слід відзначити і не менш вагомі внутрішні чинники. Це моральне задоволення від наукової діяльності, підвищення свого інтелектуального рівня та подібне [4]. Але ж ці два рівні взаємопов'язані та взаємодоповнюючі. Неможливе одне без іншого, тому, в першу чергу, маємо сконцентруватись на проблемі забезпечення гідного життя науковця, тоді і зможемо зупинити загрозливі масштаби еміграції високоосвічених кваліфікованих наукових кадрів за кордон і підвищити мотивацію молоді до наукової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Доповідна записка Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки «Про інституційний розвиток рад молодих учених й механізми стимулювання молоді до наукової діяльності».* Режим доступу: [http://mon.gov.ua/about/kolegiya-ministerstva/rishennya-kolegiyi-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-\(2017-rik\).html](http://mon.gov.ua/about/kolegiya-ministerstva/rishennya-kolegiyi-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-(2017-rik).html)
2. *Єлісєєва М. О. Аналіз наукової діяльності молодих учених Придніпровської державної академії будівництва та архітектури за 2015 рік / М. О. Єлісєєва // Наукові читання «Дніпровська орбіта – 2016»: збірник доповідей. – Дніпро: НЦАОМ, 2016. – С. 244-248.*
3. *Єлісєєва М. О. Ініціативи громадської організації «Відкрите знання» / М. О. Єлісєєва // Наша перспектива: науково-аналітичний журнал. – 2016. – № 22-27 (липень-грудень). – с. 70-71.*
4. *Волощук О. Ю. Чинники мотивації наукової діяльності молодих учених України / О. Ю. Волощук // Наукові праці. Соціологія. – 2015. – Вип. 246, т. 258. – С. 188-192.*